

Internet je nevjerojatan izvor alata koji omogućuje djeci i mladim ljudima da se povezuju, komuniciraju i budu kreativni na brojne načine i na raznim uređajima. Ipak, internet se stalno mijenja i može biti izazovno držati korak s tehnologijom koju djeca koriste. Iako vam se može činiti da se djeca bolje razumiju u tehnologiju od vas, ona ipak trebaju savjete i vodstvo u vođenju svog života na internetu. Trebaju znati kako ga koristiti sigurno i pozitivno. Potencijalni rizici na internetu se mogu svrstati u četiri kategorije.

Ponašanje

Djeca trebaju biti svjesna da njihove aktivnosti na internetu mogu imati utjecaja na njihove živote, ali i živote drugih. Također, trebaju biti svjesni svojih digitalnih otisaka. Ljudi koji pregledavaju sadržaje mogu te otiske doživjeti pozitivno i negativno, a za mlade ljude to može imati dugoročne posljedice na njihov ugled, zdravlje i budućnost. Potaknite svoju djecu da se na internetu pokažu u najboljem svjetlu, da pokažu poštovanje prema drugima, kao što bi se to od njih očekivalo u stvarnom životu.

Vrlo je jednostavno osjećati se anonimnim na internetu, ali je važno da su djeca svjesna tko sve može vidjeti, ali i dalje dijeliti informaciju koju su objavili. Na internetu je važno zadržati osobne podatke osobnima i ne dijeliti ih sa strancima. Ako vaše dijete koristi usluge koje uključuju postavke privatnosti, pomognite im da ih pravilno namjestite kako bi kontrolirali tko može vidjeti njihove poruke, fotografije i ostale sadržaje koje objavljuju na internetu. Razgovarajte s djetetom o važnosti prijavljivanja neprikladnih razgovora, poruka, slika i ponašanja te kako to mogu učiniti. Podsjetite ih da uvijek mogu razgovarati s odraslom osobom ako su na internetu naišli na nešto što ih je zabrinulo ili uznemirilo.

Sadržaj

Neki sadržaji na internetu nisu prikladni za djecu. Neki su sadržaji namijenjeni odraslima, kao što su pornografski sadržaji ili stranice za klađenje. Neki sadržaji mogu biti štetni jer prikazuju ekstremizam ili promiču štetno ponašanje (dječaci su osobito u riziku da ih privuku ovakve stranice). Takvim se sadržajima može pristupiti putem društvenih mreža, igrica, blogova i drugih internetskih stranica. Postoje filteri koji se mogu aktivirati na kućnim mrežama, kao i na uređajima kako bi djeca imala ograničen pristup takvim sadržajima, ali filteri nisu jedino i najbolje rješenje zaštite. Najbolji filter sigurnosti ste vi i vaše dijete samo sebi. Važno je s djecom stalno razgovarati o tome na što na internetu mogu naići.

Važno je da su djeca svjesna (ne)pouzdanosti informacija na internetu, da znaju da određen sadržaj ne mora biti točan ili da je napisan s predrasudom. Potaknite dijete da kritički razmišlja te da na nekoliko stranica provjeri informaciju do koje je došlo na internetu. Može biti i pravnih posljedica ako se bez autorova dopuštenja koristi sadržaj koji je zaštićen autorskim pravima.

Kontakt

Važno je da djeca znaju kako prijatelji koje su upoznali na internetu ne moraju biti onakvima kakvima se predstavljaju i kada ih jednom prihvate kao prijatelje, dijele s njima svoje osobne informacije. Koristan korak je redovito pregledavanje prijatelja/ sljedbenika kako bi se brisalo neželjene kontakte. Postavke privatnosti mogu omogućiti da se informacije koje se dijele prilagode svakom prijatelju posebno.

Ako smatrate da je vaše dijete bilo žrtva neprikladnog seksualnog kontakta, ključno je da to prijavite.

Ako je vaše dijete žrtva internetskog nasilja, i to možete prijaviti putem interneta ili osobno. Podsjetite dijete da, kao dokaz, sačuva sve poruke, fotografije i druge sadržaje koje je primilo te da se ne osvećuje zbog komentara koje je primilo putem interneta. Naglasite djetetu da je važno reći odrasloj osobi kojoj vjeruju ako je netko nasilan prema njima ili njihovim prijateljima, ili se osjećaju nelagodno.

Reklamiranje

Mladim ljudima reklame mogu narušiti privatnost i užitak provođenja vremena na internetu, što može značiti i da će trošiti novce, primjerice na aplikacijama pametnih telefona ili tableta. Potaknite djecu da štite svoje osobne podatke. Kada se negdje prijavljuju, mogu upisati obiteljsku *email* adresu kako bi izbjegli neželjenu poštu. Naučite kako zaustaviti iskačuće prozore. Većini preglednika je njihovo iskakanje blokirano automatski, ali za svaki slučaj provjerite je li i na pregledniku kojeg vi koristite.

Jako je važno upisati prave godine starosti na društvenim mrežama jer danas društvene mreže prilagođavaju reklamni sadržaj uzrastu korisnika i time smanjujete mogućnost da će dijete biti izloženo neprilagođenim i neprimjerenim sadržajima.

Jeste li čuli za ogromne račune koje su porasli kad su djeca preko interneta kupovala žetone za igrice? Da biste to izbjegli, osobito kad se mlađa djeca igraju, provjerite kako se takvo kupovanje može ugasisi ili ograničiti.

Kada smo spomenuli moguće rizike, važno je naglasiti kako je internet uistinu pozitivan alat koji nam olakšava život. Internetski svijet može biti zastrašujući, a ne znati odakle početi prilično obeshrabrujuće. Stoga smo sastavili popis koji će vam olakšati da pomognete svojem djetetu dok je na internetu.

Što mogu učiniti sada?

- Uistinu je korisno otvoreno razgovarati s djetetom o korištenju interneta; ohrabrite ih da vam govore o vremenu provedenom na internetu, primjerice, s kime razgovaraju, koje usluge koriste, što su doživjeli.
- Unutar obitelji se dogovorite oko granica i vaših očekivanja kada su na internetu. Ponudite djetetu rješenja kojima se može poslužiti kada naiđe na neugodne sadržaje: gašenje ekrana, razgovor s odraslom osobom, prijavljivanje sadržaja.
- Razmislite o korištenju filtera kojima biste spriječili nepoželjne sadržaje. Uz filtere, imajte na umu kako je razgovor s djetetom i njegova/njena odgovorna uključenost u korištenje interneta učinkovitija kao "filter" sigurnosti na internetu.
- Potaknite djecu da 'razmisle prije nego objave'. Radnje na internetu mogu utjecati na njihov život, ali i na živote drugih. Sadržaj koji je objavljen privatno mogu dijeliti ostali, a na internetu može ostati zauvijek.
- Upoznajte zakon. Neke radnje na internetu mogu biti protuzakonite, neovlašteno kopiranje i dijeljenje s drugima, primjerice. Ponudite korištenje legalnih usluga.
- Upoznajte se s postavkama privatnosti i prijavljivanja na poznatim stranicama i uslugama.
- Ako vaše dijete doživljava nasilje na internetu, sačuvajte sve dokaze. Prijavite zlostavljanje na pravom mjestu, primjerice u školi, pružatelju usluge ili policiji, ako je prekršen zakon.
- Upoznajte se s dobnom granicom igrica i aplikacija. To će vam pomoći da odredite razinu i primjerenost sadržaja. Mogli bi vam pomoći i komentari ostalih korisnika pa provjerite postoje li na internetu.
- Potaknite djecu da zaštite svoje osobne podatke te da imaju snažne lozinke za svaki račun.

Prema jednom američkom istraživanju (izvor: stopcyberbullying.com i Parry Aftab), samo 5% djece, jedno od 20! povjerilo bi roditelju da su doživjeli nasilje na internetu. Razloga zašto ne bi rekli roditeljima bilo je oko 70, a najčešća tri su bila - strah od oduzimanja privilegije odlaska na Internet, strah od pretjerane reakcije i strah od umanjenja problema (svođenja problema na "dječja posla" i nereagiranja).

U slučaju da je dijete žrtva internetskog nasilja, savjetujte mu da zaustavi svaku daljnju komunikaciju s nasilnikom, da spremi poruke ili druge sadržaje koje prima, kao dokaz, da nakon toga blokira nasilnika i zaustavi svako daljnje primanje nasilnih sadržaja i prijavite slučaj.